

Jindřich Bukovský

Jak se ve Lhenicích našel poklad

Na lhenickém náměstí, v místech kde dnes stojí hotel, býval ještě před rokem 1972 dům číslo popisné 2. Po chalupě se tu říkalo „U Čížků“. Několik století byl tento dům spojen s provozováním kupecké činnosti a mnozí z nás si ještě pomatují obchod s domácími potřebami. Je tomu už dávno, co se v tomto domě udála věc, která vzbudila pozornost nejen místních obyvatel, ale zaměstnala na nějaký čas také panské úředníky. Všem předcházela svatba, která se konala v tomto domě před 250 lety. Na snímku z roku 1903 je dům č. 2 označen šipkou. Dne 12. srpna roku 1764 vdával místní měšťan a pekař Jan Kigler ve zdejší kostele sv. Jakuba svou jedenadvacetiletou dceru Veroniku. Ženichem byl devětatdacetiletý kramář, čili obchodník Jakub Mügo z nedaleké Ktiše. Ten pak po smrti Jana Kiglera převzal dům i s celým hospodářstvím.

Roku 1798 se pustil Jakub Mügo do přestavby své usedlosti. Na stavební práce si najal mimo jiné i dva nádeníky. Jedním z nich byl jakýsi Vavřinec Teiml, podruh z „Pizele“, což byla samota pod obcí Kralovice. Druhým nádeníkem pak byl libějovický poddaný Jakub Mráz. Jednoho letního dne našli oba zjednaní pomocníci při odklizení stavební sutě v zadní části domu hrnek, ze kterého se k jejich údivu vysypaly staré mince. A nebyly to žádné bezcenné mince. Z hrnečku vypadlo 66 dukátů a také 27 tolarů. Dukáty byly zlaté mince o váze 3,9 gramu a na našem území začal s jejich ražbou už Jan Lucemburský v první polovině 14 století. Naproti tomu toлары byly velké stříbrné mince o váze téměř 30 gramů, které se na našem území razily od roku 1520. Dnes už nevíme, co nálezcům v té chvíli probíhalo hlavou.

Správně měli nález poctivě nahlásit majiteli usedlosti. Těžko říci, jak dlouho o téhle možnosti přemýšleli, ale jak už to v podobných případech bývá, nakonec se rozhodli špatně. Nález zatajili a mince si mezi sebou rozdělili. O tom, co bylo dál se píše ve zprávě hospodářského úřadu panství Netolice ze dne 25. srpna 1798 toto:

„ ... ale celá tato věc, neboť nálezci nebyli dost obezřetní a nalezené dukáty vyměnili u čichtického žida, byla prozrazena, neboť tyž byl hned vyslechnut v radě městyse Lhenice...“

Zpráva o okolnostech nálezu pak byla zaslána vrchnosti do Českého Krumlova. Další vyšetřování bylo složité a na tehdejší dobu i obsáhlé. V Národním archivu v Praze je uložen celý vyšetřovací spis, který obsahuje téměř 100 stran textu. Jsou zde uvedeny podrobnosti o nálezcích, řeší se tu ocenění mincí u zlatníka a také možnost směny mincí u židovského obyvatelstva. O tom, kdy bylo vyšetřování ukončeno, jak byli nepoctiví nálezci potrestáni a jakou část z nálezu dostal Jakub Mügo toho moc nevíme. Jisté je, že celý poklad byl nakonec oceněn částkou 341 zlatých. To je cena, za kterou v té samé době koupil například Josef Lev na Dolánku „Plobů“ chalupu i s polnostmi. Takže to tehdy nebyla žádná zanedbatelná částka. Jak už bylo řečeno, nevíme kolik z této částky získal majitel usedlosti Jakub Mügo.

Přesto se tady nabízí souvislost s jednou drobnou stavbou na okraji Lhenic. Nechme ale promluvit starou lhenickou kroniku z roku 1837, ve které je o této sakrální památce následující zmínka: *„ ...při silnici od Lhenic do Netolic vedoucí, je vystavená zavřetá, nyní jmenovaná Čížkojc kaple, kterou zdejší soused Jakub Mügo při jeho poli a louce na obecní půdě, na jeho vlastní outraty postavil a v jeho poslední vůli /testamentu/ držitele jeho domu číslo 2. zavázal, když ta kaple časem sejde, zas nově postavit a na její postavení a vydržení pole na Kužvardě 1 $\frac{3}{4}$ strychu výsevu ustanovil. V té kapli vynachází se obraz Panny Marie...“*. Přímou se nabízí úvaha, že stavbu kapličky financoval Jakub Mügo alespoň částečně z peněz, které obdržel za nalezený poklad mincí. A jak je uvedeno v jeho poslední vůli, pomatoval i na její budoucí opravy. Samotná kaplička byla postavena někdy mezi rokem 1798, kdy byl poklad nalezen a rokem 1807, kdy Jakub Mügo zemřel.

Bylo by jistě zajímavé vědět, kdy byl poklad mincí v Čížků chalupě uložen. V podobných případech se zpravidla určuje přibližná doba uložení podle mince, na které je vyražen nejvyšší letopočet. Jenže všechny mince z nálezu byly rozprodány, takže už se nedá zjistit, v kterém roce byly raženy. Pravdou ale je, že podobné poklady se ukládaly v době nejisté, v době válečné, kdy vojsko plundrovalo a loupilo majetek místních obyvatel. Tehdy bohatí měšťané ukládali svůj majetek do různých skrýší s tím, že si ho v dobách lepších a bezpečnějších zase vyzvednou. Často se ale stávalo, že majitel uschovaného pokladu zemřel a lepších časů už se nedožil. A poklad byl později objeven někým jiným a nebo je uschován na svém místě dodnes. Ale zpátky k našemu pokladu. S největší pravděpodobností byly mince v domě č. 2 uloženy v době třicetileté války, možná už v roce 1620, kdy Lhenice poprvé obsadilo a následně i vypálilo stavovské vojsko. Ale jak to bylo doopravdy, to už se asi nedozvíme. Také by bylo zajímavé vědět, jak byli nepoctiví nálezci potrestáni. O tom se sice nepodařilo žádnou zprávu nalézt, ale za takový čin byly v té době zpravidla ukládány tresty nucených prací nebo vězení a to maximálně do výše jednoho roku. O dalším osudu nálezců ale už žádná zpráva není.

Prameny

- Mareš F. a Sedláček J.: Soupis památek, okres Prachatický, 1903.
- Nohejlová - Prátová E.: Nálezy mincí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, 1957.
- Kronika městyse Lhenice 1837 – 1911.
- SOA Třeboň, oddělení Český Krumlov, fond Schwarzenberská ústřední kancelář, Netolice B.
- Národní archiv Praha, fond České gubernium – camerale, Praha, 1796 - 1805.

